

Het Rode Dorp werd 90 jaar geleden gebouwd. Sindsdien is er veel gebeurd en zijn de tijden sterk veranderd. Het Rode Dorp is oorspronkelijk volgens de stadstuiningedachte opgezet. Kleinschalig, een lage bebouwingsdichtheid, een afwisselend stratenpatroon, eengezinswoningen met tuin en verder gemeenschappelijke voorzieningen zoals een buurtwinkel. Voor mensen met een kleine beurs een aantrekkelijke plek om te wonen. Een aantal families woont al generaties lang in de wijk en woont soms nog steeds naast elkaar. Elke keer wanneer ik bij iemand in het dorp op bezoek ga, valt het me op hoe verzorgd de woningen van binnen zijn. En hoe verschillend van indeling. Ook komen er vrijwel altijd veel verhalen over het dorp boven. Vooral over vroeger. Met de sloop van het Rode Dorp in aantocht komt er niet alleen een einde aan het dorp. Maar ook aan een stuk geschiedenis en aan saamhorigheid tussen families in opeenvolgende generaties. Er zullen bewoners terugkeren naar de nieuwbouw in dezelfde wijk. Maar andere bewoners denken er aan een nieuw thuis elders in de stad te zoeken omdat ze opzien tegen twee keer verhuizen. Of vanwege de onzekerheid of er een nieuw huis naar hun zin in de nieuwbouw beschikbaar komt, wanneer dat dan is en hoeveel dat dan gaat kosten. Voor een derde groep staat vertrek zonder meer vast. Zo droomt een bewoonster al jaren van een appartement met lift in de stad met uitzicht op alle torens. De verhuiskostenvergoeding en urgentieverklaring moeten die droom helpen uitkomen. Om de mooie verhalen over het Rode Dorp niet verloren te laten gaan, bood Willem den Ouden aan om zijn herinneringen en foto's met u te delen. **Vandaag deel 1 van "Wist u dat?"**

"Rooie Willem" is in 1967 Nederlands kampioen geworden op de 250 cc. In zijn jonge jaren een fanatieke crosser over de toen nog doodlopende Ferdinand Huijckstraat (Noorderstraat). Samen met zijn toenmalige baas Krusinga heeft hij in 1958 de motorcrossclub in het spoorbos bij de Broekweg opgericht.

Spelen

De buurt liep uit bij de jaarlijks georganiseerde spelen. Op de foto is de sigarettenwinkel van Cabout te zien. Sigarettenverkoper en tevens accordeonist voor feesten en partijen. In de wijk woonde ook een drummer met 2 dochters, die accordeon speelden. Levendige muziek was altijd bij de hand.

Jonge bouwkunst

Het is goed te zien dat de woningen in het Rode Dorp in dezelfde tijd (1915) zijn gebouwd als de witte herenhuizen in het Van Bergen IJzen-doornpark (1912). Raampartijen met vakverdeling aan de bovenzijde, gemetselde bogen, gedetailleerde windveren. Nu deels plaats gemaakt voor kunststofkozijnen en een pak grauw uitgeslagen gevelisolatie. In de volgende wijkkrant een artikel over (jonge) bouwkunst in de wijk van cultuurhistoricus Bianca van de Berg.

Fietsen voor stroom

Onder het genot van een kopje koffie wijst Willem naar de muur. Daar hebben we nog een gat **geboord**. 's Avonds stapte ik achter het huis op de fiets. Met een riem, dynamo en accu fietste ik voor 3 huizen een lichtpuntje bij elkaar.

Lekkere kruisbessen

In de tuin van het huis van de familie Van de Post stond op de plek waar nu een nieuwbouvilla aan de Winterdijk staat vroeger een plantenkas. Over het laantje langs de volkstuinten (nu de blokwoningen) en over 2 sloten aan weerszijden van de Winterdijk klommen Willem en zijn vrienden via een boom naar de kas om heerlijke kruisbessen en aardbeien te pikken. Als je gesnapt werd, moest je mee met de politie naar het bureau op de markt: strafregels schrijven tot je geen kruisbes meer kon zien

Kooltjes

Achter de woningen aan de Parkstraat richting het park was vroeger een open terrein bedekt met koolas. Aan de Ferd. Huyckstraat woonde mevrouw Annaars. Haar man – ouwe Luuk – was een beer van een vent. Hij was kolenzakkersjouwer en dronk na zijn werk graag een neut. Thuisgekomen werd hij niet meer geheel helder van geest er vaak weer op uitgestuurd naar het terrein achter de woning: om kooltjes voor de kachel te rapen.

Gevoetbald werd er toen uiteraard ook. Het eerste elftal van Gouda woonde in de buurt en was vrijwel dagelijks achter de woningen een balletje aan het trappen.

DEEL 2

Dit keer wist Willem via zijn neef in Hellevoetsluis beslag te leggen op unieke foto's uit de Tweede Wereldoorlog. In februari 1944 viel een bom op de dijk voor de Kanaalstraat. Een bom die eigenlijk het station als doelwit had. Huizen raakten ontzet en moesten worden gestut. In de wijde omgeving lagen ruiten er uit. Mevrouw Den Ouden-Free, tante van Willem, woonde aan de Kanaalstraat. Haar arm is erdoor de bomaanslag afgerukt. Ook had de bominslag bijna een dijkdoorbraak tot gevolg. Het water liep de weg al op, maar door een ponton met een zolderboot tegen de dijk aan te drukken, kon een ramp worden voorkomen. Dit alles heeft uiteraard op de destijds 6-jarige Willem enorme indruk gemaakt.

Een zwarte bladzijde in de geschiedenis van het Rode Dorp.

De bom is gevallen ter hoogte van Kanaalstraat 12 t/m 16. Water uit de Gouwe loopt via de sloot de weg op. De huizen worden gestut, dakpannen liggen scheef. Het hoekhuis op de foto is van rechter Bronkhorst.

Over de Gouwe komt een boot aanvaren om de dijk te verstevigen. De dijk was toen nog veel lager en smaller dan nu. Langs de Gouwe liep een jaagpad om de boten te trekken.

De mannen trekken het ponton tegen de dijk aan. Op de achtergrond "De Producent", die dan nog eenzaam vanuit de weilanden oprijst. De Betoncentrale is van latere tijden.

De klus is geklaard: het gat is dicht. De colonne vertrekt. Links op de foto de gastoren op het Bolwerk. Naar gelang het gasverbruik in Gouda ging de toren omhoog en omlaag.

Bovenstaande foto's zijn gemaakt door de heer Jaring, voormalig hoofd van de Emmaschool aan de Herpstraat (nu dependance van de Aloysiusschool). Hij woonde destijds in het eerste huis van het Rode Dorp aan de Kanaalstraat naast het blokje jaren 30-woningen.

DEEL 3:

Willems vader was actief in de bewonerscommissie Rode Dorp. Hij was een harde werker, maar maakte altijd tijd vrij om zich in te zetten voor zijn wijk.

Bovenstaand een foto ter ere van het 25-jarige jubileum. Uiterst links een oom van Willem naast zijn vader. In het midden Dirk de Lange met rechts de heer Van de Kreeke, resp. voorzitter en bestuurder van woningbouwvereniging Volksbelang.

sloot Kanaalstraat

Voor de Oranjefeesten liep de hele buurt uit. Kussengevechten op balken en vlotjes om met een nat pak onder veel gelach weer uit de sloot te klimmen.

Willem had als klein kind ook al een hond. Op de foto is hij samen met Betsie, zijn jongste zusje. In de winter werd op het achterterrein een bak gemaakt. Deze lieten ze vollopen met water: veel schaatsplezier voor de hele buurt!

Tegenwoordig wordt er veel rozigheid uitgehaald op het achterterrein. Zo is de vuilnisbak rond de feestdagen twee keer met vuurwerk

opgeblazen. De bak is vervolgens op verzoek van bewoners via buurtpreventie in overleg met de wijkchef niet vervangen tot na de vuurwerkperiode. Vervolgens moest een goot het ontgelden. Daarmee is flinke schade aangebracht aan het fietsenhok op het terrein voor de bewoners van de bovenwoningen in het Rode Dorp. Bij de Trafo is het al tijden een vuilnisbelt met fietsonderdelen, lege flessen sterke drank en andere troep. Vandalisme, hondenpoep en rondhangende figuren hebben de vroegere speelplek tot ergernis van omwonenden gemaakt tot een plaats, die je liever mijdt. Vrijwel geen sociale controle betekent helaas meer ruimte voor onacceptabel gedrag. Een aandachtspunt voor het buurtpreventieteam.

In de zomer vlak voor de vakantie werden spelen georganiseerd. Zaklopen, sinaasappelkisten, dus veel gezelligheid in het dorp. En niet te vergeten: dan kwam de ijskar. Voor 10 cent een heerlijk ijsje en dat was toen een grote luxe.

DEEL 4:

Bij Willem is de schoorsteenveger aan het werk. De gaskachel is al door hemzelf gedemonteerd. "Het is misschien wel zo dat ik hier volgend jaar uit moet, maar voor 40 euro neem ik het risico niet om vergiftigd te worden", aldus Willem. Hij overhandigt mij een stapeltje foto's uit de vijftiger jaren. Mevrouw Karstan uit de Ferd. Huyckstraat heeft ze bij hem gebracht om te plaatsen bij zijn serie artikelen in de wijkkrant. Ook buurvrouw mevrouw Slinger had nog een oude foto liggen. De foto's passen goed bij deel 3 van "Jongere Bouwkunst over het Van Bergen IJzendoornpark en het artikel over 50 jaar Gouwestein. Hier is een aantal van deze foto's.

de foto). De voorzijde van de Winterdijk was nog grotendeels open en groen. Links zijn halverwege jaren '80 de aanleunwoningen bij Gouwestein (Het Binnenhof) gebouwd. Ook de aansluiting van de Ferdinand Huyckstraat of de Winterdijk was er nog niet

Vader Karstan wandelt met zijn zontje over de Winterdijk naar het park. In dezelfde periode dat Zorgcentrum Gouwestein werd gebouwd, verrezen de blokwoningen langs de Winterdijk (bouwplaats achter op

Ook de voordeuren waren oorspronkelijk met gelijke detaillering als de openslaande deuren afgewerkt. Een kijkluikje was in de deur verwerkt. Oma Kom hield vroeger door het raampje alles in de gaten, aldus Willem. Hij schiet nog in de lach om haar reactie op nette mannen in pak voor haar deur: "Zendelingen; die eten we hier op!". Wat een prachtige kinderwagen!

Mevrouw Karstan met de kleine in de achtertuin van hun huis. De woningen zijn oorspronkelijk gebouwd met openslaande deuren met mooie details. Bij de renovatie zijn deze verdwenen.

Een aantal woningen hadden glas en lood elementen. Er zijn eengezinswoningen en benedenwoningen en bovenwoningen in het Rode Dorp. Op de foto dhr Annaars, de kolenzaksjouwer uit een eerder artikel in de wijkkrant en spelende kinderen op het achterterrein.

Willem met Skippy

Willem, zittend in de deuropening van Parkstraat 18 met vriendin Lucie Hammer en een goede kennis

Willem in de armen van terreinmeester Arie Sanne: wedstrijd gewonnen!

de wijk loopt uit bij de straatspelen in de zomer

Willem met Hugo Vonk in het zijspan tijdens een wedstrijd aan de Broekweg. Heeft U Paasmaandag de crosmotoren weer gehoord

Mozaïek Wonen heeft opdracht gegeven om een boekje over het Rode Dorp samen te stellen. De artikelen en het fotomateriaal uit de wijkkrant zijn ter beschikking gesteld. Zo zullen de verhalen van het Rode Dorp, een tuindorp met een sterke sociale samenhang mede doordat opvolgende generaties er woonden, niet geheel verloren gaan met de sloop. Een goed initiatief.

EEN AFSCHEIDSWOORD DOOR WILLEM DEN OUDEN

Er is een begin van wonen en geboren worden. Bij mij was dat op 19 februari 1939. Ik heb de oorlog 40-45 meegemaakt en toch heb ik een heel fijne jeugd gehad in het zo vertrouwde Rode Dorp, waar in de loop van mijn leven heel erg veel is veranderd. Iedereen hielp iedereen en er werden spelen/feesten voor groot en klein gehouden. Zomers was het lekker buiten zitten en zien hoe ieder zich vermaakte. Ja, het zijn mooie herinneringen. Maar nu met de sloop in zicht, is het diep zuchten. Na 67 jaar ga ik het Rode Dorp verlaten en verhuizen naar de Ridder van Catsweg. Ik heb daarvoor gekozen mede voor mijn hond Skippy, die daar erg goed kan worden uitgelaten. Ik dank bij deze mijn burens en kennissen voor het prettige woongenot en ik zie elke week vast nog wel bekenden bij Hoogvliet. Mijn vertrek is rond begin mei. Hou jullie goed, want het komt steeds dichterbij!

Groeten, Willem den Ouden van Parkstraat 18.

In de wijkkrant heeft u enkele maanden in 2005 en 2006 kunnen lezen over het Rode Dorp van toen in een serie verhalen uit de jeugd van bewoner Willem den Ouden. Het Rode Dorp heeft bijna een eeuw geschiedenis liggen in haar straten, waarbij vaak meerdere generaties van één familie in het dorp hebben gewoond. Zo ook bij Jan van den Heuvel, sinds de laatste verkiezingen gemeenteraadslid voor de PvdA in Gouda. Jan is geboren op Kanaalstraat 24 en getogen op Parkstraat 16, als buurjongen van Willem en Betsie den Ouden. De wijkpost op Parkstraat 15, waar het wijkteam haar vergaderingen houdt, was het huis van zijn opa en oma. Op de Open Monumentendag bezocht Jan de fototentoonstelling in Parkstraat 15 en raakten we aan de praat over vroeger. Jan heeft hele goede herinneringen aan zijn jeugd in het Rode Dorp. In een driedelige fotoserie, laat hij u meekijken naar het Rode Dorp van toen. Jan: hartelijk bedankt!

Mevr. Snelleman in de originele keuken en kamer van Parkstraat 15. De huiskamer werd gescheiden in twee delen door mooie suitedeuren. Het voorste deel was de sierkamer en werd alleen voor speciale gelegenheden gebruikt. Daar werd op zondag vanuit de leunstoel gekeken naar de voorbijtrekkende voetbalsupporters van Gouda. In de voorkamer van Parkstraat 8 is nog een tijd een winkeltje geweest. De zoon des huizes kon niet lopen en kreeg zo met het winkeltje iets te doen. Later heeft deze jongen een stroomschok gekregen bij het morsen van eten. Hij is toen wonderbaarlijk genezen.

Jan met zijn moeder (1949)

Jan op het plein achter de Parkstraat (circa 1954). Op de achterzijde, waar tonnen liggen, was vroeger het terrein van aannemer Smit. Nu staat supermarkt Hoogvliet daar.

Winter 1955 - 1956
Op de achterzijde is rusthuis Gouwestein in aanbouw. Het gebouw heeft zijn vijftig jarig jubileum net gehaald.

Kanaalstraat met Jan op de step (1951 - 1954)

Jan aan het vissen. Er was een visvereniging met de naam IBIVI (ik breng iedere vis in). De leden, bewoners van het Rode dorp visten iedere zaterdagochtend in de sloten langs de Kanaalstraat. Het was een competitie met aan het einde van het visseizoen de prijsuitreiking. Ook zijn de leden van de visvereniging wel eens een dag met elkaar uit geweest.

Winter rond 1954: schaatsen op de sloot bij de Kanaalstraat. Van links naar rechts: Ineke Cabout van de sigarettenwinkel op Parkstraat 21, Hilda Tak, Jan, Suze de Bruin, onbekend en Dickie van Vliet

Trouwdag van Cor van den Heuvel en Marie Snelleman (ouders Jan van den Heuvel) voor Parkstraat 15. Dit was kort voordat de Tweede Wereldoorlog uitbrak.

In Parkstraat 15 was op de begane grond een bedstee onder de trap. Boven op de verdieping van de woning bewaarden Jan zijn opa en oma aardappelen achter de trapopgang. De woningen zijn gebouwd met een wc binnen, wat voor die tijd bijzonder was. Later zijn er douchevoorzieningen in aangebracht.

Tuin Parkstraat 15: 2e van links is mevr. Snelleman met naast haar dochter Marie, de moeder van Jan. Geheel rechts zoon Arie Snelleman.

Mevr. Snelleman achter in de tuin bij Parkstraat 15. Op de achtergrond de woningen aan de Majoer Fransstraat

Buurtfeest: Henk Stam zorgde met beide dochters voor levendige muziek voor Parkstraat 29

Originele keuken in Parkstraat 16. Bij het fornuis staat Cor van den Heuvel

Jan met zijn fiets ter gelegenheid van zijn verjaardag voor het ouderlijk huis (ca. 1960)

De heer Jan Snelleman achter zijn woning bij Parkstraat 15 bij zijn duivenhok (opa Jan)